

**Parlem amb el Sr. Fernando Ramos, professor universitari
especialitzat en màsters i cursos de comunicació i protocol**

(Per Juan Pablo Torrents-Faura)

“El Protocol és la regla de l’excel·lència”

Fernando Ramos, (Lugo, en 1948). Doctor en Ciències de la Informació per la *Universidad Complutense de Madrid* i Tècnic en Radiodifusió i Televisió per la *Escuela Oficial de Madrid*. Professor Titular de Dret de la Informació en la *Facultad de Ciencias Sociales y de la Comunicación de la Universidad de Vigo*. Dirigeix els cursos complementaris de Comunicació i Protocol i imparteix el curs de Doctorat en Comunicació institucional.

Quan i com comença en el món del protocol i les Relacions Institucionals?

La meva relació té dues etapes: Una primera, en el llarg període en el que vaig exercir el periodisme i vaig assistir, com informador, a nombrosos esdeveniments, tant de caràcter internacional, d'Estat o d'empresa. En aquest mateix període, com vocal nacional de la *Federación de Asociaciones de la Prensa de España* i president de la *Asociación de la Prensa de Vigo*, vaig participar en la organització de nombrosos actes de tot tipus. Més endavant, com a director de Comunicació de la *Cooperativa de Armadores de Vigo*, la major entitat pesquera d'Europa, vaig haver d'organitzar actes amb les autoritats comunitàries com a convidats. En aquest temps vaig començar a apreciar la importància del protocol en el resultat final de qualsevol esdeveniment públic. A partir de 1995, com a professor universitari d'imatge corporativa a institucional, vaig desenvolupar una línia de publicacions i investigació sobre aquesta matèria en la que actualment em trobo.

Sent professor de protocol i comunicació, ¿quina relació creu que ha de tenir els mitjans de comunicació i el protocol?

D'una banda, sóc molt crític amb els periodistes, especialment gràfics. Els informadors tenen que ser respectuosos, abans de res, amb el caràcter dels actes, sense interferir-los. Jo dic que un acte protocol·lari té o no importància per sí mateix, vagin o no els mitjans a cobrir-lo. Si van, se'ls ha de donar totes les facilitats i documentació per a que traslladin amb precisió allò que succeeix. Però m'horroritza veure un grup de fotògrafs com una muralla al mig de l'acte. Això s'ha de preveure. En la política de comunicació d'una entitat cal mantenir una fluïda relació amb els mitjans, però sense subordinar-se a ells. Cal educar també als periodistes.

Què es per a vostè el protocol?

És una paraula polisèmica. En sentit general, el protocol és la regla de la excel·lència; es a dir, el conjunt d'accions que contribueixen a la brillantor i la eficàcia en el resultat d'una acció humana (el protocol dels submarins nuclears, el protocol dels quiròfans, el protocol de les emergències, etc.).

En un sentit concret, és l'ordre de col·locació de les autoritats en un acte públic, i per extensió o analogia, la tècnica d'ordenació de les jerarquies d'una institució, empresa o entitat en els seus actes socials o corporatius.

Un/a bon cap de protocol i relacions institucionals ha de ser...

... una persona ben formada, amb inquietud intel·lectual; recursos per a les relacions humanes; amb capacitat pel tracte i que estudiï permanentment. Cal ser una persona curiosa i amb un rigorós sentit de la deontologia professional.

Quin consell donaria a les persones que estan estudiant Protocol o la que ara està començant en aquesta professió?

Donar consells és arriscat. Però, com ensenyen els clàssics, cal apropar-se als que entenen, aprendre de les experiències i les vivències dels professionals precedents. En el meu cas, como a vell periodista, sempre dic que allò que em varen ensenyar a la universitat ho vaig perfeccionar i vaig contrastar amb els obrers del ofici, ja fos en el taller o en la taula de redacció. Per tant, que s'apropin als grans i aprenguin dels clàssics.

En aquest temps de crisi, quina opinió té del futur del Protocol i les Relacions Institucionals?

En el meu cas, potser per deformació, veig el protocol com una eina comunicativa, essencialment. Per tant no ho desvinculo de les seves relacions amb la resta de les eines i tècniques que comunicació. Això vol dir que el protocol ho entenc vinculat, segons el cas, a la política d'imatge, de relacions públiques, de reputació corporativa, de transparència i relacions amb els entorns, segons el cas i les circumstàncies. En l'empresa, el protocol ha de reflectir en el compte de resultats; en les institucions, en el seu prestigi i acceptació social. Cada vegada creixerà més aquesta sensibilitat, de manera que empreses, corporacions i institucions, demandaran especialistes de nivell capaços de dirigir totes aquelles accions amb eficàcia.

Quins estudis creu que són necessaris per a un bon professional del Protocol del segle XXI?

Hi ha diverses àrees o continguts essencials. Abans de res, el dret privat i públic, especialment l'internacional i el Diplomàtic; Cal conèixer el dret constitucional comparat; però cal saber història en general i de les institucions, geografia, disposar de coneixements de sociologia i per descomptat idiomes. No sobren els coneixements complementaris i la especialització, en el seu cas (gastronomia, viticultura).

Són essencials alguns rudiments d'història de l'art; per descomptat, retòrica, oratòria, usos, costums i tradicions socials. Cal tenir coneixements d'història de les religions, cerimonial civil i militar. La llista és interminable, a part, òbviament de les matèries troncal en les diverses carreres de comunicació. A més, vexicologia, heràldica, etc.

Pel que fa a l'Associació Catalana de Protocol, on va donar una conferència el mes de gener, a la seva seu de Barcelona, quina opinió li mereix?

Catalunya, i en concret Barcelona, ciutat cosmopolita, que tradicionalment ha anat per davant de la resta d'Espanya en determinades sensibilitats relacionades amb la Comunicació. És aquí on surten els primers estudis de Relacions Públiques i les associacions professionals d'aquesta matèria i del protocol. L'Associació Catalana de Protocol representa la continuïtat d'aquesta tradició d'exigència professional, respecte a la formació permanent i les relacions entre professionals. Personalment agraeixo l'afecte i la cordialitat amb què sempre he estat rebut.

Ens pot explicar alguna anècdota o situació més compromesa que hagi viscut relacionada amb el protocol en cap acte institucional a la universitat?

Va ser a l'Escola Naval Militar en presència dels Reis. Com sempre, els ignorants o les persones sense categoria personal creen els conflictes. Es tractava d'una tinent d'alcalde de la ciutat de Pontevedra. Aquest centre militar està ubicat al municipi de Marín, per tant, segons el Reial Decret de 1983, l'única autoritat resident local que tenia que ser ordenada, com així va ser, era l'alcalde de la vila. Al de Pontevedra, ciutat limítrof, convida l'Armada per cortesia i l'ubica en una segona línia de la tribuna, en un lloc digne, sense més. La tinent d'alcalde de Pontevedra, que substituïa a l'alcalde, pretenia que l'ubicaran a primera fila, l'Armada es va negar i ella es va marxar de manera ostensible passant per davant dels Reis que ja havien arribat. Va ser un 16 de juliol, dia del Carmen, de fa tres anys.

Respecte a la Universitat, he vist a gent disfressada. És freqüent que quan conviden a un Doctor honoris causa a un acte, no sempre se li proporciona la vestimenta corresponent a la carrera per la qual va ser investit.

Creu que és urgent canviar el reial decret de precedències de 1983, i per què?

Jo crec que el Reial Decret hauria de reformular-se amb un altre criteri. És impossible relacionar tots els càrrecs. Ho deixaria reduït a un esquema mínim d'autoritats de l'Estat i establiria uns criteris per rang i analogia per ordenar la resta.

Un criteri és que si ja hi és en l'acte una autoritat superior, ostenta la representació general d'aquesta. Si en l'acte hi és el ministre d'educació, em sobren tots els directors generals d'aquell ministeri, que podrien ser convidats sense més, a no ser que tinguin relació directa amb l'acte; Si està el cap de l'Estat Major de la Armada, em sobra el comandant de Marina. Per tant, faria servir més el concepte de representació departamental, col·legial o estamental.

Donaria prioritat a la representació de les autoritats elegides sobre las nomenades. I suprimiria totes les autoritats de càrrecs amb competències transferides a les comunitats, segons el cas; i aclariria la naturalesa dels actes (generals o especials de manera clara).
